

Informacja do BIP o wynikach kontroli problemowej w Gminie Jeżewo

Sporządzona w oparciu o ustawę z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r., poz. 1429) art. 4 ust. 1, pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4, ppkt a.

Cel kontroli: kontrola problemowa w ramach nadzoru Wojewody Kujawsko-Pomorskiego nad działalnością samorządu terytorialnego w zakresie zadań realizowanych wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm.).

Temat kontroli: Działania podejmowane przez gminę na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w oparciu o art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Czas przeprowadzenia kontroli: 20-21 i 22 maja 2019 r.

W wyniku prowadzonego postępowania kontrolnego działalność jednostki w zakresie objętym kontrolą została oceniona pozytywnie z nieprawidłowościami.

Uzasadnieniem powyższej oceny jest ustalony w trakcie kontroli stan faktyczny i prawny przedstawiony w protokole kontrolnym, podpisany przez Pana Wójta Gminy Jeżewo w dniu 19 czerwca 2019 r.

W związku z zakończeniem postępowania kontrolnego działając na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i § 19 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie przekazano Wójtowi Gminy Jeżewo następujące zalecenia pokontrolne:

Zalecenie 1

Opracowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem harmonogramów zadań oraz uwag zawartych w treści Protokołu;

Obowiązujący Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Jeżewo na lata 2011-2020:

- 1) nie wprowadza zasad monitoringu, ani ewaluacji (pomimo opracowanej diagnozy potrzeb);
- 2) wskazane w nim zadania są na wysokim poziomie ogólności, (harmonogramy w każdym roku takie same, bez podania czasookresu, planowanych kosztów, w tym przeznaczonych na prowadzenie poradnictwa, interwencji, działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie).

Stwierdzono brak dokumentów potwierdzających rzetelne planowanie wydatków z udziałem instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz władzami lokalnymi, które stanowiły by bazę do sporządzania harmonogramu Programu.

Zalecenie 2

Dokonanie zmian w treści Regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego, przyjętego podpisem Wójta Gminy Jeżewo, zgodnie z wnioskami zawartymi w protokole kontroli, przyjęcie Regulaminu do stosowania przez właściwy organ;

Analiza treści Regulaminu wskazuje kilka nieprawidłowości:

- 1) stosowanie *kwestionariusza zgłoszeniowego* – dokumentu potwierdzającego zgłoszenie problemu do rozpatrzenia przez grupy robocze § 7 ust. 2 pkt a) Regulaminu;
Brak uzasadnienia prawnego do podejmowania działań przez GR w uzgodnieniu z Przewodniczącym Zespołu na podstawie kwestionariusza zgłoszeniowego. W przypadku zgłoszenia się osoby doznającej przemocy lub powzięcia podejrzenia o stosowaniu przemocy należy wypełnić Formularz „Niebieskiej Karty -A”;

- 2) pobieranie pisemnej zgody osoby lub pełnoletniego przedstawiciela rodziny, której sprawa ma być przekazana do rozpatrzenia w ramach pracy Grupy Roboczej. Zastrzega się, że w sytuacjach wyjątkowych (np. w przypadku zagrożenia dobra dziecka lub zgłoszenia dokonywanego przez dziecko) grupę roboczą zwołuje się w trybie natychmiastowym i bez wymaganej zgody - § 7 ust. 2 pkt b) Regulaminu. Działanie to nie znajduje oparcia w przepisach regulujących postępowanie w sprawach dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmowanych w ramach ZI. Wszczęcie i prowadzenie procedury nie jest uzależnione od zgody osoby doznającej przemocy. W myśl art. 9d.1. rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”: *Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.*
- 3) dopuszczenie przystąpienia instytucji do składu Zespołu Interdyscyplinarnego poprzez Wydelegowanie przez wójta jednostki organizacyjnej gminy. Art. 9a ust. 8 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakazuje, by Zespół Interdyscyplinarny działał na podstawie porozumień zawartych między wójtem burmistrzem albo prezydentem miasta, a podmiotami o których mowa w ust. 3 lub 5 tj. jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych prokuratorów oraz innych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zapis powyższej ustawy nie przewiduje, by Zespół działał na podstawie delegacji wydanej przez wójta jednostkom organizacyjnym gminy do udziału w pracach Zespołu.
- 4) zatwierdzenie przez Wójta Gminy Jeżewo warunków funkcjonowania Zespołu/Regulamin, co jest niezgodne z treścią art. 9a ust. 15 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, to Rada gminy określi w drodze uchwały tryb i sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania.

Zalecenie 3

Zawarcie brakujących Porozumień o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym między Wójtem Gminy Jeżewo, a podmiotami uprawnionymi zgodnie z delegacją ustawową, tj. gminną komisją rozwiązywania problemów alkoholowych, oraz jednostką organizacyjną pomocy społecznej.

Stwierdzono brak sporządzenia przez wójta Porozumień z ustawowo obowiązującymi podmiotami.

Zalecenie 4

Odstąpienie od składania oświadczeń o zachowaniu poufności wszelkich informacji i danych uzyskanych przez członków ZI/GR, przed każdorazowym przystąpieniem do prac w ramach wszczętych procedur „Niebieskie Karty”;

Stwierdzono, że w trakcie realizacji zadań członkowie zespołu interdyscyplinarnego wielokrotnie podpisywali oświadczenia, o takiej samej treści. Zgodnie z art. 9c ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy członkowie Zespołu i GR składają wójtowi oświadczenie *przed przystąpieniem do wykonywania czynności, o których mowa w art. 9b ust. 2 i 3*. Czynność tę należy wykonać jednorazowo i przekazać właściwemu organowi, tj. Wójtowi Gminy Jeżewo.

Zalecenie 5

Zobowiązanie Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego do monitorowania przekazywania formularzy „Niebieska Karta-B” – pouczenia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, osobom, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie;

Nie we wszystkich procedurach można było stwierdzić przekazanie formularza „NK-B”–

brak udokumentowania tej czynności.

Zalecenie 6

Zobowiązanie Przewodniczącego do właściwego prowadzenia procedur „Niebieskie Karty”, dokumentowania podjętych działań;

W prowadzonych procedurach „NK”:

- 1) brak udokumentowania skutecznego sposobu działania Przewodniczącego Zespołu w zakresie przekazania formularza „Niebieska Karta - A” wszystkim członkom ZI, stosownie i w terminach zgodnych z § 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
- 2) w przypadku ponownego zdarzenia (w toczącej się procedurze, w tej samej rodzinie) błędnie tworzono teczkę/akta. Każdy formularz „NK-A” stanowił oddzielną procedurę. Nie respektowano zapisu § 9 ust 2 rozporządzenia w sprawie procedury „NK”. Taki stan rzeczy powoduje „sztuczny” wzrost środowisk dotkniętych przemocą w rodzinie, a jednocześnie brak całościowego obrazu sprawy i przebiegu działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”;
- 3) Przewodniczący dokonywał potwierdzenia dat wpływu formularza „NK-A” w większości przypadków tylko na piśmie przewodnim, a nie w wyznaczonym miejscu druku. Wpisanie daty otrzymania druków pozwalają na dokonanie oceny realizacji zapisów § 7 ust 1 rozporządzenia w sprawie procedury, mówiących o terminach przekazania „Niebieskich Kart”;
- 4) brak działania ZI polegającego na formalnym powoływaniu GR, o których mowa w art. 9c ust. 10 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

Zalecenie 7

Dokonanie zmian w treści „zaproszeń”, „wezwań” kierowanych do osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie oraz osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie;

Analiza dokumentów wykazała kilka nieprawidłowości:

- 1) praktykowano pisemne zapraszanie osób doznających przemocy na spotkania GR z nagłówkiem *Zaproszenie dla Ofiary*. Określenie osoby doznającej przemocy w rodzinie *Ofiarą* nie jest stosowne, może powodować powstanie bariery we współpracy z instytucją na rzecz wyjścia z kryzysowej sytuacji;
- 2) w treści „wezwań” stosowano niewłaściwą podstawę prawną;
- 3) pouczenie jakie zastosowano w „wezwanie” nie może mieć zastosowania w procedurze „NK” (ukaranie grzywną, karą pozbawienia wolności art. 88 KPA, czy art. 233). Procedura „NK” nie ma formy karnej, lecz ma formę pomocową – interwencyjną.

Zalecenie 8

Rzetelne sporządzanie formularza „Niebieska Karta-C” stanowiącego analizę sytuacji rodziny oraz indywidualnego planu pomocy, w zakresie wyznaczania działań dla poszczególnych przedstawicieli służb i instytucji;

Nie we wszystkich przypadkach sukcesywnie odnotowywano czynności dla Policji, a w ogóle nie podjęto planu przez gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych, oświatę, ochronę zdrowia. Formularze „NK-C” były sporządzane w sposób przedstawiający bardzo wąsko diagnozę (hasłowo).

Zalecenie 9

Interdyscyplinarne prowadzenie procedury „Niebieskie Karty” poprzez czynny udział przedstawicieli gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty, ochrony zdrowia. Dokumentowanie każdej czynności podjętej przez wymienione służby i gromadzenie tej dokumentacji w teczkach rodzin dotkniętych przemocą (opracowania

diagnozy sytuacji i potrzeb, opracowania indywidualnych planów pomocy, weryfikowania i modyfikowania tych planów monitorowania sytuacji osoby/rodziny;

Stwierdzono brak interdyscyplinarnego prowadzenia procedur oraz nieprawidłowości w gromadzonej dokumentacji:

- 1) tylko pracownicy socjalni i policja diagnozowali aktualne sytuacje w rodzinach. Z podjętych czynności sporządzali notatki urzędowe. Pozostałe zobowiązane ustawą podmioty nie dokonywały rozpoznawania sytuacji rodzin w prowadzonych procedurach;
- 2) brak jakichkolwiek dokumentów (notatek) potwierdzających, by członkowie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty, ochrony zdrowia, asystent rodziny podejmowali działania w rodzinach w toczących się procedurach „Niebieskie Karty”;
- 3) niekiedy ustalenia dokonywał jednoosobowy skład GR, tj. przedstawiciel jednostki organizacyjnej pomocy społecznej (podejmował z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie rozmowę, wypracowywał plan pomocy, sporządzał formularz „NK – C”). Takie działanie jest niezgodne z § 8 ust. 2 rozporządzenia w sprawie procedury „NK”;
- 4) Przewodnicząca ZI w toku prowadzonych działań kieruje się zasadą posiadania wiedzy i doświadczenia nt. konkretnych rodzin, w których prowadzone są procedury „NK”, dlatego niektóre istotne informacje, fakty nie są na bieżąco dokumentowane;
- 5) nie prowadzono monitorowania zachowań sprawców przemocy, brak udokumentowania przez wszystkie instytucje tego faktu.

Zalecenie 10

Zobowiązanie członków Zespołu Interdyscyplinarnego do zwoływania posiedzeń w terminach określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz dokumentowania spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego w formie protokołów, które w swej treści będą rzeczowe i odzwierciedlały będą realizację zadań Zespołu, a w szczególności wskazywały na dalsze przedsięwzięcia w prowadzonych procedurach „Niebieskie Karty”.

Za nieprawidłowe wskazuje się:

- 1) część posiedzeń ZI zwoływanych było niezgodnie z terminami określonymi w art. 9a ust. 7 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (przekroczono termin o kilka i kilkanaście dni);
- 2) protokoły z posiedzeń są mało rzeczowe i nie odzwierciedlają realizacji zadań jakie winien wypełniać ZI;
- 3) brak informacji zawartych w protokołach z posiedzeń ZI dotyczących ustaleń dokonanych na spotkaniu, analizy procedur NK.

Zalecenie 11

Podejmowanie działań skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie, w tym kierowanie do udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych;

W przedłożonej dokumentacji nie stwierdzono działań ZI skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie wymaganych z § 17 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” – motywowanie do udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

Zalecenie 12

Dokumentowanie zakończenia procedury „Niebieskie Karty”, według wskazań wynikających z rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;

Gmina Jeżewo prowadzi czynności zmierzające do zakończenia procedur „NK” nie w pełni stosując się do zapisów rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”:

- 1) Przewodniczący zbyt mało analizuje treści dokumentów oraz nie przywiązuje wymaganej uwagi do podejmowanych wiążących decyzji (niezależnie z jakiego powodu następowało

zakończenie procedur NK, stosowano tę samą podstawę prawną, tj. § 18 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”);

- 2) nie dostosowano treści protokołów w sprawie zakończenia procedury „NK” do zapisów § 18 ust. 2 rozporządzenia w sprawie procedury Niebieskie Karty (brak danych dotyczących osób, wobec których realizowana była procedura - wskazuje się tylko osobę stosującą przemoc w rodzinie, brak daty rozpoczęcia i zakończenia procedury, brak opisu podjętych działań w ramach procedury);
- 3) zamykano procedury bez odpowiedniego uzasadnienia oraz bez zgromadzenia dokumentacji potwierdzającej zasadność tego zakończenia;
- 4) za niedopuszczalne uważa się działanie Przewodniczącego ZI, który w czynnościach zmierzających do zakończenia procedury každorazowo wystosowywał pismo do Komendanta Powiatowego Policji w Świeciu z prośbą o zamknięcie NK. Działanie to wskazuje na brak profesjonalizmu Przewodniczącego ZI, bowiem kwestia dotycząca zakończenia i powiadomienia podmiotów została szczegółowo uregulowana w rozporządzeniu w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Kontrolę przeprowadzili:

Inspektorzy Samodzielnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – Wydział Polityki Społecznej.

Protokół i zalecenia pokontrolne zatwierdził:

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej.